

לורנס פישור

"הידעת שנהריה הייתה עיר במצור?"

ניוזלטר מספר 50

תשעה חודשים למלחמת סוכות, קשה להאמין! רגע, כמה זמן מלחמת רוסיה אוקראינה? שלא נגיע לזה. טוב הגענו למספר 50 ואנחנו בתוך החום של הקיץ וכדי לברוח מהיתושים, אני יושב להכין ניוזלטר חדש. מאחר ואנחנו עדיין במלחמה רציתי לחזור ולדבר על מלחמת העצמאות.

אז, במלחמת העצמאות שלמעשה התחילה לפני ה-15 למאי 1948, היה מאבק על שליטה בכבישים אותו הזכרנו בניוזלטרים קודמים: צפת ([ניוזלטר 14](#)), וראשון לציון ([ניוזלטר 17](#)), ויש עוד כמה אז חכו בסבלנות. היום אני רוצה להזכיר את נהריה, שהיא אי שם בצפון שלנו, אזור שמתחמם כרגע. היא נוסדה על ידי פליטים יהודים מגרמניה במהלך העלייה החמישית (1929-1939), גל עלייה שהתגבר בעקבות עליית הנאציזם בגרמניה. הקרקע עליה נבנתה נהריה נרכשה מבעלי קרקע ערבים בעזרת חברת פיתוח הקרקע של פלשתינה, ארגון ציוני שסייע ברכישת קרקעות להתיישבות יהודית בארץ ישראל. האתר נבחר בשל הפוטנציאל החקלאי והנוף היפה שלו, ושם העיר נהריה מקורו מהמילה העברית "נהר", בשל נחל הגעתון הזורם בעיר.

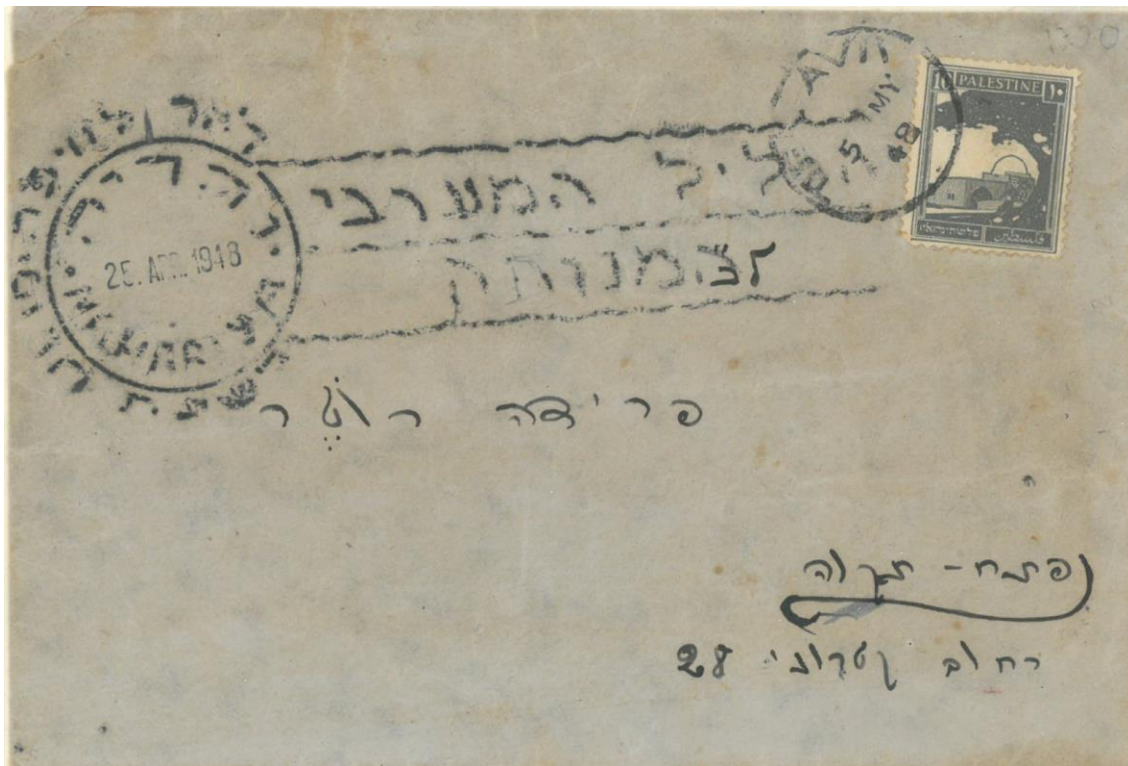
עד 1948, הייתה נהריה, הממוקמת לחופי הים התיכון, קהילה מבוססת ותוססת. אך היותה מוקפת על ידי כפרים ערביים מסביב והעיר עכו שהייתה ברובה ערבית, הפכו אותה לפגיעה מאוד במהלך מלחמת השחרור. המצב הפך לקריטי כאשר הכוחות הערבים הגבירו את התקפותיהם, בניסיון לנתק את היישובים היהודיים זה מזה ומערים מרכזיות כמו חיפה. הכביש מחיפה לנהריה עבר דרך עכו, מה שהפך אותו למסוכן עבור שיירות יהודיות בשל מארבים והתקפות תכופים.

עכו, הממוקמת בין חיפה לנהריה, הייתה נקודת מפתח אסטרטגית ומרכז פעילות צבאית ערבית. עם החרפת הסכסוך, לא יכלו רב השיירות היהודיות לעבור בכביש בין חיפה לנהריה מבלי להיתקל בהתקפות, מה שהותיר את הים כנתיב היחיד האפשרי להגעה לנהריה מחיפה.

עם צמצום מעורבות השלטון המנדטורי הבריטי בניהול האזור, כולל שירותי הדואר, נאלצו הקהילות היהודיות לפתח שיטות חלופיות לשמירת הקשר בניהן. נהריה, שהייתה מנותקת ביבשה, הסתמכה על שיטה ייחודית להבטחת המשך שירות הדואר שלה.

נהריה הייתה היישוב היהודי הראשון שבו היה צורך לארגן שירות דואר חירום. העיר הייתה מקושרת לחיפה על ידי כביש חוף יחיד שעבר דרך המעוז הערבי של עכו. עד 18 במרץ 1948, הכביש בין בירות לחיפה, למעט נהריה וקרית מוצקין, היה כמעט כולו בשליטה ערבית. דואר מנהריה היה נעלם בתדירות גבוהה.

מכיוון שהדרך הרגילה להעברת הדואר הייתה חסומה, נאלצו המתיישבים היהודים בנהריה לנקוט באמצעים חלופיים ומצאו זאת בדמות סירת דיג קטנה בשם סירת הדיג של שמואל. הקפטן האמיץ של כלי השייט הקטן הזה התנדב להעביר את דואר נהריה לחיפה דרך הים, תוך סיכון חייו, מאחר שחיפה עדיין הייתה תחת מצור של הצי הבריטי. תשלום של 10 מיל נגבה עבור שירות זה וב-22 במרץ 1948, הוטבע חותם גומי גס על המכתבים שהועברו בדרך זו. שירות זה היה חיוני לנשיאת פריטים חיוניים ולשמירה על התקשורת למרות המצור היבשתי. הנתיב הימי כיסה מרחק של כ-35 ק"מ ושימש כקו חיים הן לאספקה והן למורל.

עם התחלת הקרב על עכו, ב-14 במאי 1948, הופסק דואר החירום מנהריה בגלל הקושי בהעברת דואר ומצרכים. ב-17 במאי 1948, נכנעה עכו לחטיבת כרמלי של ההגנה, מה שנתן לה שליטה מלאה על הכביש המוביל לגבול לבנון וחודש הקשר לנהריה.

שירותי הדואר היהודיים התאימו את עצמם לנסיבות המאתגרות על ידי הקמת סניפי דואר מאולתרים ושימוש בשיטות יצירתיות להעברת דואר. במקרים מסוימים, תיקי דואר הועברו בסירות לחיפה וממנה, שם הם היו ממיינים ומפיצים את הדואר. מערכת מאולתרת זו הייתה קריטית לשמירה על התקשורת בתוך היישוב הנצור ועם העולם החיצון.

נהניתם, ספרו לחברים, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מסיפור הבא. בינתיים תתנו לי תמיכה ותקנו לי כוס קפה:

אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבא.

תגובות, הערות, בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>

אתר חדש בנושא גלויות של הסטריאוטיפ היהודי: <https://thejewishstereotypes.blogspot.com>

וגם בערוץ היוטיוב שלי: <https://www.youtube.com/channel/UCHGHlvoXTTM0rpyd3zW3lQQ>